

житє в трох крінах побіч його власної. Щоб подати повний опис тієї роботи, яку мав тепер виконати Нокс, треба переглянути історію Шкоції від того часу, як Нокс прибув до Едінбургу аж до дня його смерти, і се само покаже, яка велика та робота була. Звичайно, можемо тільки коротенько розповісти про всі ті перешкоди з якими мав побороти ся Нокс, і всі ті, що підтримували його, заки реформація не була встановлена в Шкоції.

Першим нашим занитом має бути, чому тепер Нокс міг безпечно вертати ся до Шкоції, з котрої він був примушений піти на вигнання перед десятима роками? За ті роки сталося багато такого що се наділо можливість того повороту. Регент Арран, котрий рядив Шкоцією тоді, коли Нокс відіслано до Франції, відступив уряд Марії Лотариньскі, матері Марії, Шкоцької королеви. Її урядоване краєм більше як що помогло реформації. Марія Лотариньська намагала ся довершити того, щоб Шкоція стала частиною Франції, готовою робити все те, чого зажадає французький король. Ради сего вона спровадила з Франції жовнірів і заповнила всі висні уряди в Шкоції Французами. Усі Скачмени, навіть такі, що не любили реформації, обурились, бачучи, що вчинилось перед їхніми очима. З сего сатлось се, що патріоти, як протестанти так і католики, зеднали ся до купи, щоб оперти ся замахови регентки поневолити їхню країну, котру їхні прадіди обороню-